

Bram van Sambeek, fagot

Rick Stotijn, contrabas

Hans Eijsackers, piano

Programma

Giovanni Bottesini

1821-1889

Tutto che il mondo serra

Gran Duo Concertante voor fagot en contrabas

Pjotr Iljitsj Tsjaikovski

1840-1893

2 delen uit de Jaargetijden opus 38b

Robert Schumann

1810-1856

Adagio en Allegro in As opus 70

Earle Hagen

1919-2008

Harlem Nocturne

Led Zeppelin

Since I've been loving you

Manfred Schoof

*1936

2 Impromptus

Doors / Kurt Weill

Alabama song

Toelichting

Van romantiek tot rock

Ontspanning en muziekgenot gaan perfect samen zodra fagottist Bram van Sambeek en pianist Hans Eijsackers op het podium verschijnen. De een is de eerste fagottist ooit die de Nederlandse Muziekprijs ontving (2009). En de ander heet inmiddels 'beste begeleider van Nederland'. Van de partij is ook contrabassist Rick Stotijn die in 2013 vanwege zijn 'ontroerende muzikaliteit en overrompelende virtuositeit' eveneens de Nederlandse Muziekprijs ontving, de hoogste onderscheiding voor jonge getalenteerde musici. Hier brengt het drietal een heerlijk programma rond het meest vertederende onder de blaasinstrumenten en de innemende reus onder de strijkinstrumenten. Ze stappen met grote passen door de romantiek en schuwen noch rock music noch het politiek cabaret uit de jaren 1920.

Een droef lied voor contrabas

Het eerste werk is van de Italiaan Giovanni Bottesini (1821-1889), een van de meest virtuoze contrabassisten uit de geschiedenis. Niet voor niets werd hij in zijn tijd de 'Paganini van de contrabas' genoemd. Hij beheerste het hoogste register tot in de puntjes en schreef prachtige, meeslepende romantische werken waarin hij het begrip belcanto zonder problemen vertaalde naar deze 'basso profundo'. Dat is goed te horen in een bewerking die hij maakte van de goed zingbare en droeve *Etude in cis-klein opus 25 nr. 7* van Frédéric Chopin. Hij voorzag die van woorden, zodat er ook een sopraan kon meezingen met de contrabas en de piano. De strekking van de tekst is: "alles wat mij het meest dierbaar is in de wereld verdwijnt van mij en vliegt van me weg." Maar hier is het een melancholisch lied zonder woorden, maar even goed te begrijpen.

Aansluitend Giovanni Bottesini's populaire *Gran Duo Concertante* uit 1880, oorspronkelijk voor twee contrabassen en orkest, klinkt het hier in een bewerking en wordt zo een levendige spectaculaire krachtmeting tussen fagot en contrabas.

Met Tsjaikovski het jaar rond

Tot de bekendste werken uit het Westerse muziekleven behoren er zeker enkele van Pjotr Iljitsj Tsjaikovski. Maar vreemd genoeg geen enkel piano solowerk. Toch bevinden zich tussen zijn werken voor piano solo enkele juweeltjes, zoals de pianocycclus *cyclus 'Les saisons' opus 37b*, geschreven omstreeks 1875. Tsjaikovski portretteerde echter niet de vier seizoenen, maar de twaalf maanden van het jaar. De cyclus bevat verschillende zeer charmante delen, zoals 'November: In de troika' en 'December: Kerstfeest'. Voor Tsjaikovski had de cyclus niet de hoogste prioriteit. Iedere maand schreef hij braaf een van deze stukken voor het blad *Nouvelliste*. Zijn bediende had hij opgedragen hem er aan te helpen herinneren wanneer het weer zover was. De altijd gulzige pianisten uit de huiselijke kring verslonden ze gretig. Hier horen we twee stukken in bewerking.

Schumann in de ban van de ventielhoorn

In 1849 beleefde Robert Schumann een van de meest productieve jaren uit zijn carrière tot dan toe. Hij leverde een grote hoeveelheid nieuwe muziek af. Zelfs zette hij enkele keren een instrument in dat een relatieve nieuwkomer was en dat sinds de jaren 1830 voorzichtig opdook in de orkesten: de ventielhoorn. Zoals wel vaker stelde Schumann zich een historisch en didactisch doel. Hij wilde aantrekkelijk, ambitieus en toch doenlijk repertoire aanleveren voor het huiselijk musiceren, waarmee spelers van de ventielhoorn hun vaardigheden konden opkrikken.

Zo ontstond in slechts vier dagen tijd het *Adagio & Allegro voor hoorn en piano opus 70*. Meteen in het begin van het Adagio lanceert Schumann een melodie met de nodige chromatiek zoals die zo goed uitvoerbaar is op de ventielhoorn en niet op de natuurhoorn. In het aansluitende Allegro in rondovorm wisselen energieke en poëtische sferen elkaar mooi af, waardoor de hoorn zich kan laten horen in zijn hele omvang, in snelle passages en in tedere tonen die herinneren aan het inleidende Adagio. Roberts vrouw Clara Schumann vond het stuk 'prächtig, frisch und leidenschaftlich.' Hier horen we een bewerking van Schumanns mooie noten.

Harlem Nocturne

Vanuit de romantische klankwereld van Robert Schumann een grote stap naar de jazz van het New York van vlak voor de Tweede Wereldoorlog, naar de *Harlem Nocturne*. Dat is een jazz standaard repertoirestuk met muziek van Earle Hagen en tekst van Dick Rogers, in 1939 geschreven voor het Ray Noble orkest waarvan zij beiden lid waren. Het nummer werd het jaar daarop door de big-band leider Randy Brooks gekozen als zijn themalied.

Engels rocknummer

Hierna opnieuw een sprong in tijd en ruimte, naar deze andere kant van de Atlantische Oceaan, naar het Londen van de jaren 1970. Want het was daar dat de Engelse rockband Led Zeppelin in 1970 zijn derde studioalbum uitbracht met daarop het nummer van vanmiddag, *Since I've Been Loving You*. In een New Yorks tijdschrift werd het nummer de ultieme powerblues genoemd.

De eerste regels van het nummer gaan oorspronkelijk zo:

Workin' from seven to eleven every night
Really makes life a drag
I don't think that's right
I've really been the best, the best of fools
I did what I could, yeah
'Cause I love you, baby
How I love you, darling
How I love you, baby
My beloved little girl, little girl
But baby, since I've been loving you, yeah
I'm about to lose my, my worried mind, oh yeah

Samenspraak van fagot en piano

Het programma vervolgt met 'klassieke' muziek uit moderne tijden, met *Zwei Impromptus für Fagott und Klavier* uit 1993 van de Duitse componist Manfred Schoof (*1936). Hij werd in Duitsland beroemd om zijn kunstige combinatie van free jazz met avant-garde trends en maakte ook internationaal naam als vertolker. Manfred Schoof studeerde niet alleen trompet en piano, maar ook compositie. Zijn muzikale denken werd vooral beïnvloed door zijn compositieleraar Bernd Alois Zimmermann. Zo speelde hij de voor hem geschreven trompetpartij in de wereldpremière van Zimmermanns *Die Soldaten* (1965). Schoof droeg zijn *Zwei Impromptus voor fagot en piano* op aan fagottist Dag Jensen en pianiste Midori Kitagawa. In het voorwoord van de uitgave legt Schoof uit: 'De twee impromptus zijn spontaan geschreven, dus moeten ze ook spontaan en muzikaal gespeeld worden. Ze vertonen duidelijk echo's van de hedendaagse jazz met zijn typische fraseringen en melodische wendingen.'

Alabama Song

Als afsluiting de bekende *Alabama Song*, ook bekend als *Moon of Alabama*, *Moon over Alabama* en *Whisky Bar*. Het is een nummer dat oorspronkelijk werd geschreven door Bertolt Brecht, vertaald uit het Duits naar het Engels door Elisabeth Hauptmann, en in 1925 op muziek gezet door Kurt Weill voor het toneelstuk *Mahagonny-Songspiel* in 1927. In 1930 werd het nummer opnieuw gebruikt voor de opera *Aufstieg und Fall der Stadt Mahagonny*. *Alabama Song* is vaak gecoverd, waarbij de versies van The Doors en David Bowie de bekendste opnamen zijn. Hier horen we opnieuw een bewerking, opnieuw een lied zonder woorden, maar waarbij we het begin van de tekst misschien toch even willen memoreren...

Well show me the way
To the next whiskey bar
Oh don't ask why
Oh don't ask why
Show me the way
To the next whiskey bar
Oh don't ask why
Oh don't ask why
For if we don't find
The next whiskey bar
I tell you we must die
I tell you we must die
I tell you, I tell you
I tell you we must die
Oh moon of Alabama
We now, must say goodbye
We've lost, our good old Mama...

Clemens Romijn

Biografiën

Bram van Sambeek (1980) ontving in 2009 de Nederlandse Muziekprijs, en speelde toen het Fagotconcert van Goebaidoelina met het Rotterdams Philharmonisch en chefdirigent Nézet-Séguin. In 2011 won hij een Borletti Buitoni Trust Award. Van 2002-2011 was hij solofagottist van het Rotterdams Philharmonisch Orkest. Hij doceert aan het Conservatorium van Rotterdam en maakt deel uit van het Schulhoff Trio en het Orlando Kwintet. Bram van Sambeek studeerde aan het Koninklijk Conservatorium in Den Haag bij Joep Terwey en Johan Steinmann, en studeerde verder bij Gustavo Núñez, Brian Pollard, Klaus Thunemann en Sergio Azzolini.

Contrabassist Rick Stotijn ontving in 2013 de Nederlandse Muziekprijs. Hij studeerde aan de conservatoria van Utrecht en Amsterdam, won de eerste prijs bij het Prinses Christina Concours, en studeerde verder bij Quirijn van Regteren-Altena, Peter Jansen en bij zijn eigen vader Peter Stotijn aan het Amsterdams conservatorium. Hij was solobassist bij Amsterdam Sinfonietta en het Gelders Orkest. Rick Stotijn speelde met Nederlandse en buitenlandse orkesten en nam het Contrabasconcert van Nino Rota op op cd en werken van Bottesini.

Hans Eijsackers studeerde bij Gérard van Blerk, Jan Wijn en György Sebök. In 1992 studeerde hij met onderscheiding af aan het Sweelinck Conservatorium in Amsterdam. Hij vervolgde hij zijn studie aan de European Mozart Academy in Kraków, en trad daarna op in Boedapest, Zuidoost-Azië, Cornwall en New York. Hij was winnaar van de Rotterdamse Piano-3-daagse, het Prinses Christinaconcours en het Europees Pianoconcours in 1991 in Luxemburg. Tevens ontving hij tweemaal de Zilveren vriendenkrans van het Concertgebouw. Sinds 2013 doceert hij liedinterpretatie aan de Robert Schumann Hochschule te Düsseldorf, ook is hij docent kamermuziek en duoklas aan het Koninklijk Conservatorium te Den Haag. Daarnaast treedt hij veelvuldig op als solist, kamermusicus en liedbegeleider.

Philharmonie Haarlem